

IZBA ROZLICZENIOWA GIEŁD TOWAROWYCH

GWARANT BEZPIECZEŃSTWA
ROZLICZEŃ TRANSAKCJI
GIEŁDOWYCH

— PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI

Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych („IRGiT”) świadczy usługi post-transakcyjne dla rynków towarowych i finansowych prowadzonych przez Towarową Giełdę Energii („TGE”) oraz zapewnia bezpieczeństwo obrotu na tych rynkach poprzez prowadzony system gwarantowania rozliczeń.

Wdrożone rozwiązania systemowe i procedury kontrolne skutecznie chronią i mitygują ryzyka związane z obrotem giełdowym, w tym niewypłacalnością uczestników rynku. Każdego dnia IRGiT obsługuje transakcje ponad 60 członków bezpośrednich oraz blisko 200 klientów domów maklerskich, współpracując z 10 bankami płatnikami.

Z uwagi na wymogi regulacyjne wynikające z prawa krajowego IRGiT prowadzi dwie linie biznesowe:

Rozliczanie i rozrachunek instrumentów finansowych

w ramach Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) z dnia 19 kwietnia 2010 roku.

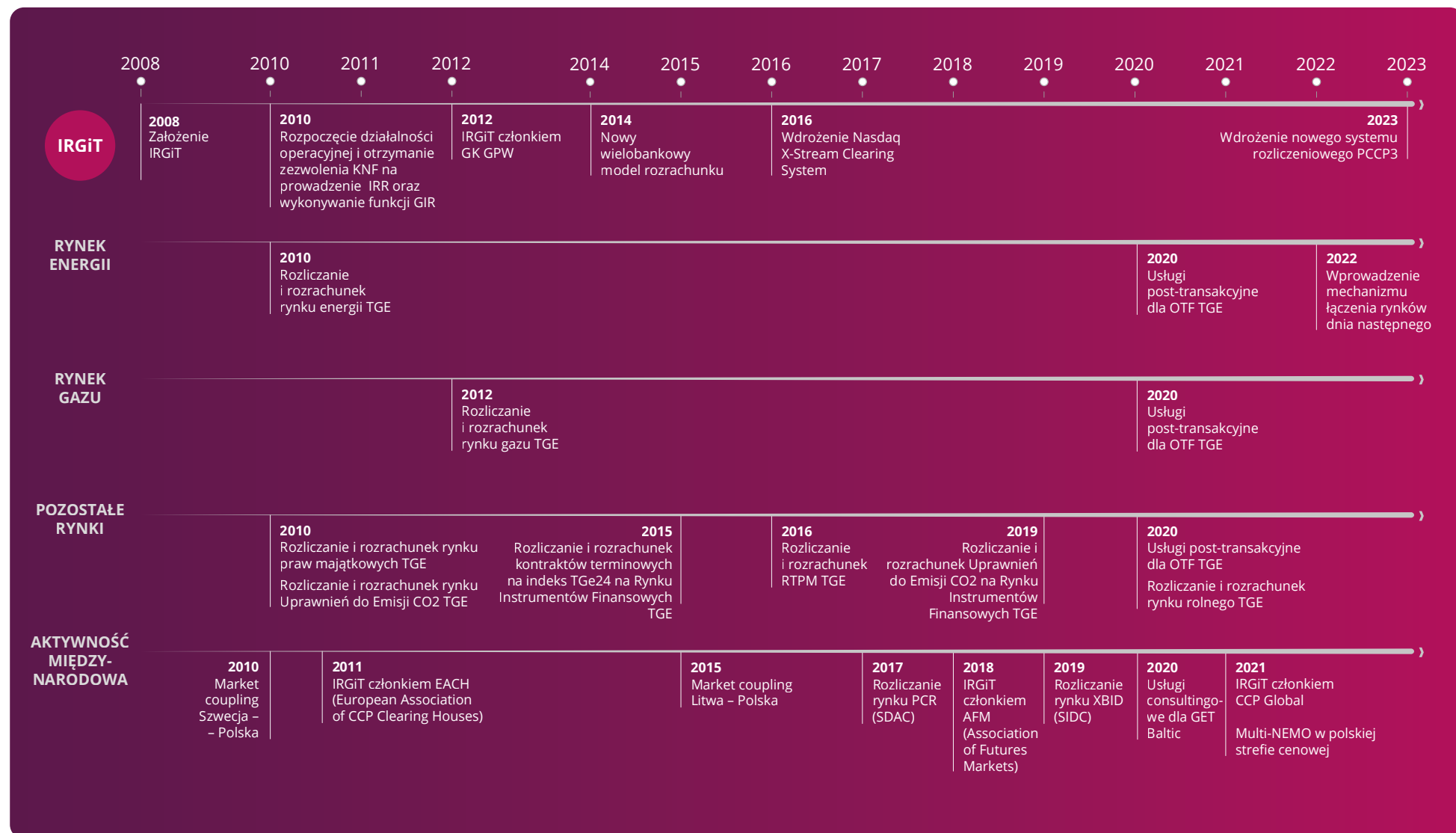

Obsługa finansowa towarów giełdowych oraz hurtowych produktów energetycznych

w ramach Giełdowej Izby Rozrachunkowej w rozumieniu Ustawy o giełdach towarowych, na podstawie zawiadomienia złożonego w dniu 19 kwietnia 2010 r. na podstawie art. 68a ust. 14 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

IRGiT jest instytucją nadzorowaną przez **Komisję Nadzoru Finansowego**.

HISTORIA IRGiT

— OTOCZENIE REGULACYJNE

IRGiT prowadzi Izbę Rozliczeniową i Rozrachunkową na podstawie przepisów Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz zezwolenia KNF, oraz pełni funkcję Giełdowej Izby Rozrachunkowej w rozumieniu Ustawy o giełdach towarowych na podstawie art. 68a ust. 14 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

Wszystkie działania operacyjne realizowane są przez IRGiT w ramach określonych ram prawnych. Podstawowymi aktami rangi ustawowej regulującymi działalność operacyjną IRGiT są:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r.
o obrocie instrumentami
finansowymi

Ustawa z dnia 26 października
2000 r. o giełdach
towarowych

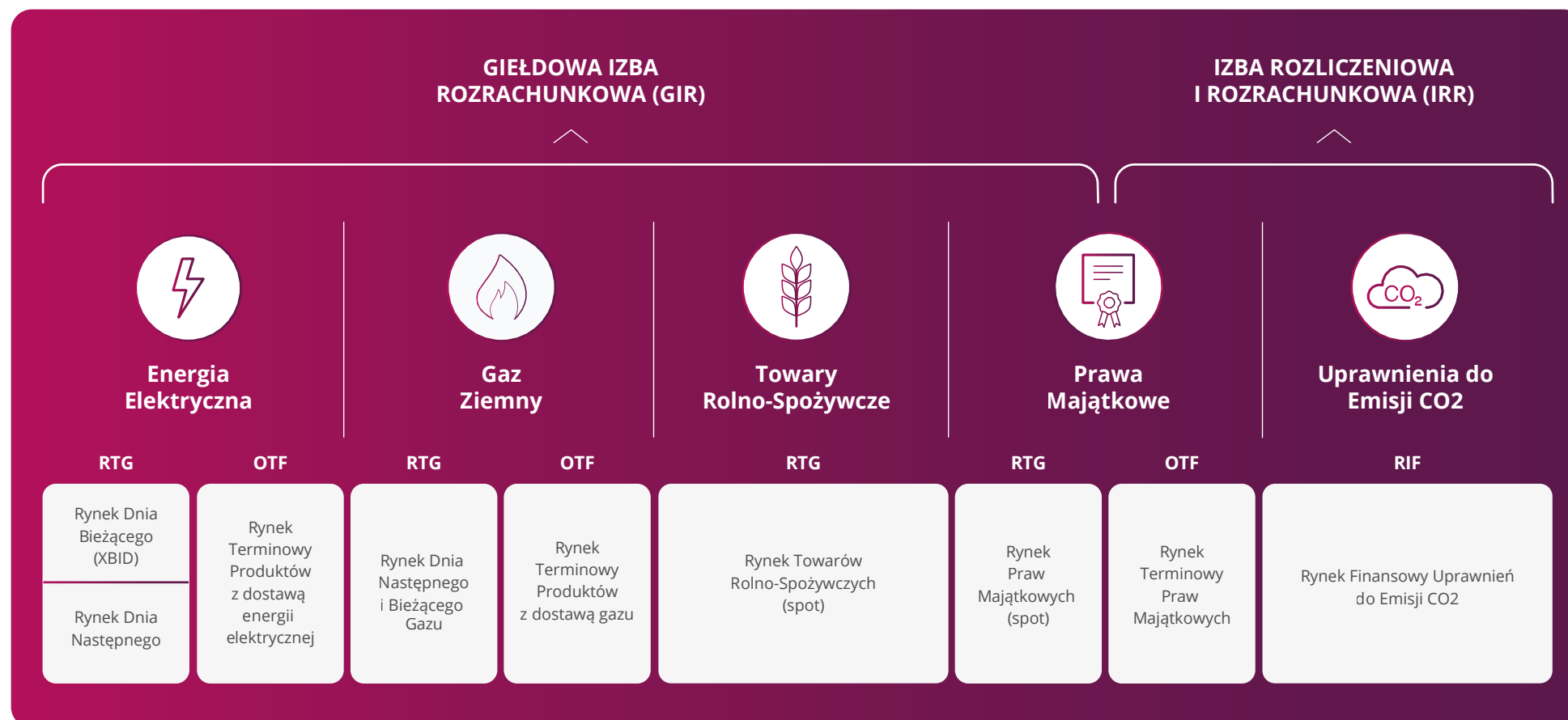
IRGiT posiada również szereg publicznie dostępnych regulaminów i procedur, regulujących w sposób szczegółowy i jasny poszczególne aspekty jej działalności. Pośród najważniejszych z nich wskazać można:

REGULAMIN	Giełdowej Izby Rozrachunkowej (Rynek towarowy)
	Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej
	Funduszu Gwarancyjnego Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej
SZCZEGÓŁOWE ZASADY	rozliczeń i rozrachunku Giełdowej Izby Rozrachunkowej
	rozliczeń i rozrachunku Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej
	rozliczeń Rynku Towarów Rolno – Spożywczych
ZASADY	postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia

— OFERTA IRGiT

IRGiT zapewnia obsługę rozliczeniową dla wszystkich rynków prowadzonych przez Towarową Giełdę Energii.

Produkty i rynki rozliczane przez IRGiT

WOLUMEN I WARTOŚĆ ROZLICZONYCH TRANSAKCJI

**Wolumen rozliczonych
transakcji w 2023 roku**

446 TWh
energia

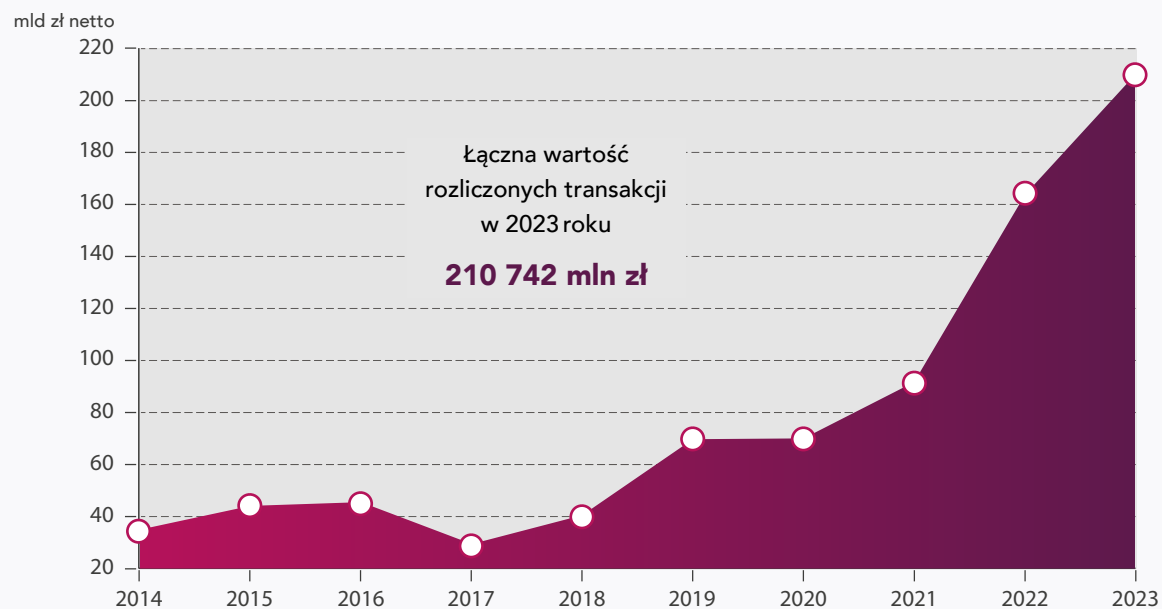

493 TWh
gaz ziemny

40 TWh
prawa
majątkowe

**Wartość rozliczonych
transakcji**

— SYSTEM ZABEZPIECZEŃ W LICZBACH

Wartość wymaganych depozytów zabezpieczających,
po uwzględnieniu kompensacji w ramach grup
energetycznych w dniu 31 grudnia 2023 roku

5 131 549 246,89 zł

Wartość zabezpieczeń niepieniężnych uznanych
na depozyty zabezpieczające po aktualizacji
w dniu 31 grudnia 2023 roku

4 511 669 766,52 zł

Wartość wpłat do Funduszu Gwarancyjnego
na dzień 31 grudnia 2023 roku

677 098 771,89 zł

— MODEL ROZRACHUNKU

IRGiT realizuje zadania w zakresie rozliczeń oraz rozrachunku transakcji zawieranych na rynkach prowadzonych przez TGE.

Podczas procesu rozliczeń ustalana jest wartość zobowiązań i należności z tytułu każdej zawartej transakcji. Rozrachunek polega na automatycznym uznawaniu bądź obciążaniu rachunków bankowych stron transakcji giełdowych.

Model rozrachunku pieniężnego opiera się o współpracę IRGiT, Banku Płatnika Izby („BPI”) oraz odpowiednio Banków Płatników Członków Izby („BPCI”) lub Banków Płatników Uczestników Izby („BPUI”). W BPI IRGiT prowadzi rachunek depozytów zabezpieczających oraz rachunek depozytów transakcyjnych. Członkowie Izby zobligowani są do utrzymywania odpowiedniej wartości środków pieniężnych (odpowiednio z tytułu wymaganych depozytów) na dedykowanych im subkontach.

W wybranym przez siebie BPCI Członkowie Izby posiadają rachunek rozliczeniowy. Jest to rachunek uznawany i obciążany z tytułu rozliczenia transakcji. IRGiT nie kontroluje sald na rachunkach rozliczeniowych Członków Izby, dlatego klienci Izby zobowiązani są utrzymywać na nich środki wystarczające do pokrycia powstałych zobowiązań.

— KOMITET DS. RYZYKA

Komitet ds. Ryzyka pełni rolę opiniodawczą oraz doradczą wobec IRGiT w sprawach dotyczących regulacji lub uzgodnień, które mają wpływ na zarządzanie ryzykiem związanym ze świadczeniem przez IRGiT usług rozliczeniowych, a przez to dotyczą bezpośrednio bezpieczeństwa i efektywności systemu gwarantowania rozliczeń.

W skład Komitetu ds. Ryzyka wchodzi reprezentanci organizacji zrzeszających klientów IRGiT, przedstawiciel Towarowej Giełdy Energii oraz przedstawiciel Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych. Efektem pracy Komitetu w 2023 roku jest szereg rekomendacji, które określają kierunek rozwoju systemu gwarantowania rozliczeń. Wyciągi z protokołów z posiedzeń Komitetu ds. Ryzyka publikowane są na stronie internetowej IRGiT (irgit.pl).

— ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W IRGiT

System zarządzania ryzykiem IRGiT oparty jest na międzynarodowych standardach i rekomendacjach (CPMI-IOSCO) i składa się z szeregu sprzężonych ze sobą elementów.

— SYSTEM GWARANTOWANIA ROZLICZEŃ W IRGiT

Na system gwarantowania rozliczeń składają się trzy główne elementy: depozyty transakcyjne, depozyty zabezpieczające oraz fundusze gwarancyjne.

Członek Izby wnosi zabezpieczenia, które pokrywają jego ekspozycję na ryzyko wyrażoną przez teoretyczny koszt zamknięcia pozycji w sytuacji wystąpienia przypadku naruszenia i braku dalszej możliwości regulowania swoich zobowiązań. Rolą depozytów transakcyjnych jest zabezpieczenie rozrachunku finansowego

z tytułu zawartych transakcji. Głównym elementem depozytów transakcyjnych jest limit transakcyjny, który umożliwia uczestnikom rynku handel na głównych rynkach spotowych.

Depozyty zabezpieczające służą z kolei zabezpieczeniu aktualnej ekspozycji na ryzyko związanej z potencjalnymi kosztami zamknięcia portfela kontraktów terminowych w normalnych warunkach rynkowych. Depozyty zabezpieczające w IRGiT są liczone w sposób możliwie efektywny, w szczególności dzięki wdrożeniu kompensacji międzyproduktowej oraz kompensacji depozytów zabezpieczających w ramach Grup Energetycznych.

Charakter środków zgromadzonych w funduszu gwarancyjnym jest inny niż tych zgromadzonych w ramach depozytów transakcyjnych i zabezpieczających. Depozyty mogą być wykorzystywane jedynie do pokrywania strat Członka Izby, wobec którego stwierdzono przypadek naruszenia, natomiast fundusz gwarancyjny jest zasobem solidarnym i może być wykorzystany na pokrycie strat również innych uczestników rynku. Celem funduszu gwarancyjnego jest pokrycie ekspozycji na ryzyko związanej z potencjalnymi kosztami zamknięcia portfeli uczestników rynku, które przekroczyłyby inne wniesione zabezpieczenia.

DEPOZYTY TRANSAKCYJNE			DEPOZYTY ZABEZPIECZAJĄCE		FUNDUSZE GWARANCYJNE	
DEPOZYT HISTORYCZNY	LIMIT TRANSAKCYJNY	DEPOZYT DOSTAWY	DEPOZYT WSTĘPNY	DEPOZYT UZUPEŁNIAJĄCY	FG GIR	FG IRR
RYNKI SPOT			RYNKI TERMINOWE		RYNKI SPOT oraz RYNKI TERMINOWE	

WADIUM

dla niektórych transakcji zawieranych na RTRS

Szczegółowy algorytm kalkulacji depozytów oraz funduszu gwarancyjnego opisany jest w regulacjach IRGiT dostępnych na stronie internetowej. Dodatkowo IRGiT udostępnia narzędzia ułatwiające szacowanie i prognozowanie wymaganych zabezpieczeń.

— RODZAJE ZABEZPIECZEŃ

Członkowie Izby mają możliwość wnoszenia zabezpieczeń zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej.

Katalog zabezpieczeń niepieniężnych akceptowanych przez IRGiT obejmuje:

**Gwarancje bankowe
(I oraz II klasa płynności)
w Polskich Złotych
oraz w Euro**

**Uprawnienia
do Emisji
CO2 (EUA)**

**Prawa Majątkowe ze
Świadectw Pochodzenia
(PMOZE_A)**

**Środki
w walucie Euro**

Zabezpieczenia akceptowane zgodnie z zasadami przewidzianymi w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842 z późn. zm.), tj.:

- poręczenie spółki z grupy kapitałowej będącej w stosunku do podmiotu, któremu udzielane jest takie poręczenie, przedsiębiorcą dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz posiadającej określony rating kredytowy w rozumieniu art. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych (Dz. Urz. UE L 302 z 17.11.2009, str. 1, z późn. zm.), która do umowy poręczenia dołączyła gwarancję bankową lub oświadczenie, złożone w formie aktu notarialnego, o poddaniu się egzekucji w trybie z art. 777 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego
- oświadczenie, złożone w formie aktu notarialnego, o poddaniu się egzekucji w trybie z art. 777 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego przez Członka Izby posiadającego odpowiedni rating kredytowy lub Członka Izby, który wykonują obowiązek, o którym mowa w art. 49a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne.

— STRATEGIA ESG

Świadomość wielowymiarowej odpowiedzialności ciężącej na firmach rośnie z roku na rok. IRGiT, wraz z całą Grupą Kapitałową GPW, koncentruje się więc nie tylko na kształtowaniu swojego biznesu w sposób zrównoważony, ale również w znaczący sposób wpływa na upowszechnianie odpowiedzialnych zachowań, m.in. poprzez edukowanie uczestników rynku oraz promocję wartościowych postaw.

Wdrożona w GK GPW „Strategia ESG Grupy Kapitałowej GPW 2025” określa ambicje i cele w obszarze zrównoważonego rozwoju na lata 2022–2025 dla wszystkich spółek wchodzących w skład GK GPW, w tym także dla IRGiT.

**Strategia ESG Grupy
Kapitałowej GPW wytycza
kierunki działań w trzech
filarach:**

E – FILAR ŚRODOWISKOWY

(ENVIRONMENT)

W przyjętej w 2021 r. Polityce klimatycznej GK GPW wytyczono główne kierunki działań Grupy, w tym IRGiT, w ramach zapobiegania niekorzystnym zmianom klimatu, a także zdefiniowano podejście do zarządzania kwestiami związanymi ze środowiskiem naturalnym oraz odpowiedzialności w tym zakresie.

S – FILAR SPOŁECZNY

(SOCIAL)

Kształtowanie kultury organizacyjnej IRGiT, jak i całej GK GPW, opiera się na zaangażowaniu, wartościach i efektywnej komunikacji wewnętrznej oraz inwestowaniu w stały rozwój kompetencji pracowników. Równoległe IRGiT skupia się na zadaniach edukacyjnych, promocji i informacji związanej z rynkiem towarowym. W ramach realizacji celów filaru społecznego w IRGiT zostały przyjęte w szczególności:

- **Polityka antymobbingowa,**
- **Polityka różnorodności dla pracowników,**
- **Polityka różnorodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.**

G – FILAR ŁADU KORPORACYJNEGO

(GOVERNANCE)

Jednym z celów IRGiT, podobnie jak i całej GK GPW, jest zapewnienie wysokich standardów ładu korporacyjnego w tym komunikacji. Nieustannie usprawniane są więc systemy zarządzania, zasad i regulacji, które wspierają zrównoważony rozwój oraz kształtują współpracę z podmiotami zewnętrznymi w oparciu o transparentne wytyczne. W ramach realizacji celów tego filaru w IRGiT zostały przyjęte w szczególności:

- **Kodeks etyki**
- **Polityka antykorupcyjna**
- **Procedura zgłaszania naruszeń**
- **Regulamin przyjmowania i rozpatrywania skarg w IRGiT**

www.irgit.pl | irgit@irgit.pl